

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 3 września 2015 r. *

Odwołanie — Rozporządzenie (WE) nr 737/2010 — Rozporządzenie ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia (WE) nr 1007/2009 — Handel produktami z fok — Ograniczenia w przywozie i wprowadzaniu tych produktów do obrotu — Ważność — Podstawa prawna — Artykuł 95 WE — Karta praw podstawowych Unii Europejskiej — Artykuł 17 — Deklaracja Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej — Artykuł 19

w sprawie C-398/13 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 8 lipca 2013 r.,

Inuit Tapiriit Kanatami, z siedzibą w Ottawie (Kanada),

Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, z siedzibą w Qikiqtarjuaq (Kanada),

Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, z siedzibą w Pangnirtung (Kanada),

Jaypootie Moesiesie, zamieszkały w Qikiqtarjuaq,

Allen Kooneeliusie, zamieszkały w Qikiqtarjuaq,

Toomasie Newkingnak, zamieszkały w Qikiqtarjuaq,

David Kuptana, zamieszkały w Ulukhattok (Kanada),

Karliin Aariak, zamieszkała w Iqaluit (Kanada),

Canadian Seal Marketing Group, z siedzibą w Quebec (Kanada),

Ta Ma Su Seal Products, Inc., z siedzibą w Cap-aux-Meules (Kanada),

Fur Institute of Canada, z siedzibą w Ottawie,

NuTan Furs Inc., z siedzibą w Catalinie (Kanada),

GC Rieber Skinn AS, z siedzibą w Bergen (Norwegia),

Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), z siedzibą w Nuuk, Grenlandia (Dania),

Johannes Egede, zamieszkały w Nuuk,

* Język postępowania: angielski.

Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), z siedzibą w Nuuk,
William E. Scott & Son, z siedzibą w Edynburgu (Zjednoczone Królestwo),
Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, z siedzibą w Cap-aux-Meules,
Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi, z siedzibą w Istambule (Turcja);
Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd, z siedzibą w Fleur-de-Lys (Kanada),
reprezentowani przez H. Viaene, J. Bouckaerta i D. Gillet, advocaten,

wnoszący odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Komisja Europejska, reprezentowana przez K. Mifsuda-Bonniciego oraz C. Hermesa, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

popierana przez:

Parlament Europejski, reprezentowany przez L. Visaggia oraz J. Rodriguesa, działających w charakterze pełnomocników,

Radę Unii Europejskiej, reprezentowaną przez K. Michoel oraz M. Moore'a, działających w charakterze pełnomocników,

interwenientów w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: T. von Danwitz (sprawozdawca), prezes izby, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 lutego 2015 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 19 marca 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W swym odwołaniu Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, J. Moesesie, A. Kooneeliusie, T. Newkingnak, D. Kuptana, K. Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), J. Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William

E. Scott & Son, Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi i Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd wnoszą o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 25 kwietnia 2013 r. Inuit Tapiriit Kanatami i in./Komisja, T-526/10, EU:T:2013:215 (zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”), w którym Sąd oddalił skargę o stwierdzenie nieważności rozporządzenia Komisji (UE) nr 737/2010 z dnia 10 sierpnia 2010 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 w sprawie handlu produktami z fok (Dz.U. L 216, s. 1, zwanego dalej „spornym rozporządzeniem”) i o stwierdzenie niemożności stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz.U. L 286, s. 36, zwanego dalej „rozporządzeniem podstawowym”).

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 2 Rezolucją 61/295 z dnia 13 września 2007 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło Deklarację Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej (zwaną dalej „DRIP”). Artykuł 19 tej deklaracji ma następujące brzmienie:

„Państwa konsultują się i współpracują z ludnością rdzenną w dobrej wierze poprzez [jej] własne instytucje przedstawicielskie w celu otrzymania [jej] wcześniejszego, dobrowolnego i świadomego pozwolenia przed wprowadzeniem środków ustawodawczych lub administracyjnych, które by mogły mieć na [nią] wpływ”.

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z motywami 4–7 i 14 rozporządzenia podstawowego:
  - „(4) Polowania na foki stały się przyczyną poważnego zaniepokojenia wyrażanego przez ogół społeczeństwa i przedstawiciele rządów wrażliwych na kwestię dobrostanu zwierząt z uwagi na ból, nieszczęście, strach i inne formy cierpienia, jakie przynoszą tym zwierzętom najczęściej wykonywane czynności zabijania i skórowania.
  - (5) W odpowiedzi na zaniepokojenie obywateli i konsumentów, kwestią przestrzegania zasad dobrostanu zwierząt przy zabijaniu i skórowaniu fok oraz możliwą obecnością na rynku produktów uzyskanych ze zwierząt zabijanych i skórowanych w sposób przynoszący im ból, nieszczęście, strach i inne formy cierpienia, kilka państw członkowskich już przyjęło lub ma zamiar przyjąć przepisy regulujące handel produktami z fok poprzez zakazanie ich przywozu i produkcji. Jednocześnie w innych państwach członkowskich handel tymi produktami nie podlega żadnym ograniczeniom.
  - (6) Istnieją zatem różnice pomiędzy krajowymi przepisami regulującymi handel produktami z fok, ich przywóz, produkcję i wprowadzanie do obrotu. Te różnice wywierają negatywny wpływ na działanie rynku wewnętrznego produktów zawierających lub mogących zawierać produkty z fok i stanowią barierę w handlu takimi produktami.
  - (7) Istnienie takich różnych przepisów może w jeszcze większym stopniu zniechęcić konsumentów do kupowania produktów nie pochodzących z fok, które mogą być trudno rozróżnialne od podobnych towarów pochodzących z fok, lub produktów, które zawierają elementy lub składniki pochodzące z fok niebędące w łatwy sposób rozpoznawalne, takie jak futra, kapsułki Omega-3, oleje i produkty skórzane.

[...]

(14) Podstawowe interesy gospodarcze i społeczne społeczności Eskimosów polujących na fok na własne potrzeby nie powinny ucierpieć. Polowanie stanowi nieodłączną część kultury i tożsamości członków społeczności Eskimosów i jako takie zostało uznane w Deklaracji praw ludów autochtonicznych [o prawach ludności rdzennej] przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Dlatego też należy zezwolić na wprowadzanie do obrotu produktów z fok będących owocem tradycyjnych polowań prowadzonych przez Eskimosów oraz inne społeczności autochtoniczne i przyczyniających się do ich utrzymania”.

4 Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Warunki wprowadzania do obrotu”, stanowi w § 1 i 4:

„1. Wprowadzanie do obrotu produktów z fok dozwolone jest jedynie w przypadkach, gdy produkty te pochodzą z polowań prowadzonych tradycyjnie przez Eskimosów i inne społeczności autochtoniczne i przyczyniają się do ich utrzymania. Warunki te mają zastosowanie w czasie lub miejscu przywozu dla produktów importowanych.

[...]

4. Bez uszczerbku dla ust. 3 środki służące wykonaniu przepisów niniejszego artykułu, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszego rozporządzenia poprzez jego uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 5 ust. 3”.

5 Na podstawie art. 3 ust. 4 wskazanego rozporządzenia Komisja Europejska przyjęła sporne rozporządzenie. Rozporządzenie to zgodnie z jego art. 1 „ustanawia szczegółowe zasady wprowadzania do obrotu produktów z fok na mocy art. 3 rozporządzenia [podstawowego]”.

Okoliczności powstania sporu i zaskarżony wyrok

6 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 11 stycznia 2010 r. Inuit Tapiriit Kanatami i in. wnieśli skargę o stwierdzenie nieważności rozporządzenia podstawowego. Na mocy postanowienia Inuit Tapiriit Kanatami i in./Parlament i Rada (T-18/10, EU:T:2011:419) Sąd odrzucił ową skargę jako niedopuszczalną. Odwołanie od tego postanowienia zostało oddalone wyrokiem Trybunału Inuit Tapiriit Kanatami i in./Parlement i Rada (C-583/11 P, EU:C:2013:625).

7 W dniu 10 sierpnia 2010 r. Komisja przyjęła sporne rozporządzenie, ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia podstawowego.

8 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 9 listopada 2010 r. wnoszący odwołanie wnieśli skargę o stwierdzenie nieważności spornego rozporządzenia i o stwierdzenie niemożności stosowania rozporządzenia podstawowego zgodnie z art. 277 TFUE.

9 Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2011 r. prezes siódmej izby Sądu dopuścił Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej do udziału w sprawie w charakterze interwenientów popierających żądania Komisji.

10 Na poparcie swej skargi wnoszący odwołanie podnieśli dwa zarzuty. Pierwszy z nich dotyczył bezprawności rozporządzenia podstawowego i w związku z tym braku podstawy prawnej dla spornego rozporządzenia ze względu na błędny wybór art. 95 WE jako podstawy prawnej dla przyjęcia rozporządzenia podstawowego, naruszenia zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz naruszenia praw podstawowych. W ramach zarzutu drugiego wnoszący odwołanie zarzucili Komisji nadużycie władzy przy przyjmowaniu spornego rozporządzenia.

- 11 W zaskarżonym wyroku Sąd oddalił wszystkie te zarzuty, a w konsekwencji całą skargę.

Żądania stron

- 12 Wnoszący odwołanie wnoszą do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku, stwierdzenie bezprawności i niemożności stosowania rozporządzenia podstawowego zgodnie z art. 277 TFUE oraz stwierdzenie nieważności spornego rozporządzenia zgodnie z art. 263 TFUE;
  - tytułem żądania ewentualnego – uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd;
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 13 Komisja wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i o obciążenie wnoszących odwołanie solidarnie kosztami postępowania.
- 14 Parlament wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i o obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania.
- 15 Rada wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i o obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

- 16 Na poparcie odwołania wnoszący odwołanie podnieśli dwa zarzuty dotyczące błędów co do prawa przy ocenie przez Sąd zgodności z prawem rozporządzenia podstawowego. Zarzut pierwszy składa się z dwóch części, natomiast zarzut drugi składa się z trzech części.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

- 17 Wnoszący odwołanie podnieśli, że Sąd dopuścił się błędu co do prawa poprzez stwierdzenie w pkt 28, 29, 37–40, 50 i 64 zaskarżonego wyroku, że warunki przyjęcia art. 95 WE jako podstawy prawnej były spełnione w chwili przyjęcia rozporządzenia podstawowego.
- 18 Zdaniem wnoszących odwołanie warunki te powinny były być spełnione już w chwili, w której Komisja przedstawiła projekt, na podstawie którego przyjęto rozporządzenie podstawowe. Celem art. 95 WE jest bowiem przeciwdziałanie sytuacji, w której rozbieżności pomiędzy regulacjami krajowymi wpływałyby bezpośrednio na rynek wewnętrzny, a nie wspieranie powstawania różnych regulacji krajowych, dające prawodawcy Unii Europejskiej wolną rękę, by ukształtował on prawo w całej dziedzinie. Gdyby chwila przyjęcia danego aktu była właściwa dla celów oceny owych warunków, wówczas Komisja mogłaby oprzeć swój projekt na zwykłej prognozie, że tego rodzaju rozbieżności zaistnieją w chwili przyjęcia tego aktu, co byłoby sprzeczne z zasadą kompetencji powierzonych ustanowioną w art. 5 ust. 1 TUE.
- 19 Tytułem pomocniczym wnoszący odwołanie podnoszą, że nawet gdyby przyjąć, że chwilą właściwą dla weryfikacji zgodności z prawem rozporządzenia podstawowego w świetle art. 95 WE jest chwila przyjęcia tego rozporządzenia, to przesłanki zastosowania tego postanowienia nie zostały w owej chwili spełnione. Wskazania zawarte w preambule owego rozporządzenia zawierają bowiem jedynie niejasne

i ogólne stwierdzenia dotyczące różnic między uregulowaniami krajowymi i ryzyka występowania przeszkód w korzystaniu z podstawowych swobód lub występowania zakłóceń konkurencji, co nie wystarcza, by uzasadnić oparcie się na art. 95 WE. W szczególności motyw 5 owego rozporządzenia nie wskazuje państw członkowskich, które przyjęły lub zamierzają przyjąć zakaz przywozu lub wytwarzania produktów z fok. W tym względzie informacje dodatkowe przedstawione przez Komisję w toku postępowania spornego nie mogą naprawić owego braku wystarczających wskazań w samym brzmieniu rozporządzenia podstawowego.

- 20 Komisja, Parlament i Rada nie zgadzają się z argumentacją wnoszących odwołanie.

Ocena Trybunału

- 21 W ramach pierwszej części zarzutu pierwszego wnoszący odwołanie podnieśli zasadniczo dwa argumenty, dotyczące, po pierwsze, chwili właściwej dla badania przesłanek zastosowania art. 95 WE jako podstawy prawnej, oraz po drugie, przesłanek umożliwiających oparcie się na tym artykule w związku z tym, że rozporządzenie podstawowe nie zawierało wystarczająco dokładnych wskazań co do ryzyka wystąpienia przeszkód w korzystaniu z podstawowych swobód lub zakłóceń konkurencji.
- 22 Co się tyczy argumentu pierwszego należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zgodność z prawem aktu Unii powinna być oceniana na podstawie stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydania tego aktu (wyroki: *Agrana Zucker*, C-309/10, EU:C:2011:531, pkt 31, 45 i przytoczone tam orzecznictwo; *Schaible*, C-101/12, EU:C:2013:661, pkt 50). W szczególności Trybunał dokonuje badania, czy spełnione zostały przesłanki zastosowania art. 95 WE jako podstawy prawnej, odnosząc się do chwili przyjęcia badanego aktu Unii (zob wyroki: *Arnold André*, C-434/02, EU:C:2004:800, pkt 38; *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, pkt 37; *Niemcy/Parlament i Rada*, C-380/03, EU:C:2006:772, pkt 45–51, 55; a także *Vodafone i in.*, C-58/08, EU:C:2010:321, pkt 39, 41).
- 23 Tym samym, wbrew argumentom wnoszących odwołanie, dla owego badania nie jest istotna chwila przyjęcia projektu rozporządzenia Komisji. W ramach skargi skierowanej przeciwko aktowi prawodawczemu tego rodzaju co rozporządzenie podstawowe przedmiotem kontroli przez sąd Unii zgodności z prawem nie jest ów projekt, poddany zmianom w toku procedury legislacyjnej, lecz akt prawodawczy, jaki został przyjęty przez prawodawcę Unii po zakończeniu owej procedury.
- 24 Ponadto liczba państw członkowskich, które uregulowały lub zamierzały uregulować dziedzinę, o której mowa w chwili wydania projektu Komisji, nie jest decydująca dla celów oceny zgodności z prawem zastosowania przez prawodawcę Unii art. 95 WE, ponieważ przesłanki oparcia się na tym artykule zostały spełnione w chwili przyjęcia rozpatrywanego aktu prawodawczego.
- 25 Z powyższego wynika, że należy oddalić pierwszy argument wnoszących odwołanie jako bezzasadny.
- 26 Co się tyczy argumentu drugiego należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem środki określone w art. 95 ust. 1 WE powinny rzeczywiście mieć na celu poprawę warunków ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego [wyroki *British American Tobacco (Investments)* i *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, pkt 60; *Zjednoczone Królestwo/Parlament i Rada*, C-217/04, EU:C:2006:279, pkt 42; a także *Zjednoczone Królestwo/Parlament i Rada*, C-270/12, EU:C:2014:18, pkt 113]. O ile samo stwierdzenie istnienia różnic między uregulowaniami krajowymi i abstrakcyjnego ryzyka występowania przeszkód w korzystaniu z podstawowych swobód lub występowania zakłóceń konkurencji nie jest wystarczające do uzasadnienia zastosowania art. 95 WE jako podstawy prawnej, o tyle prawodawca Unii może skorzystać z tego postanowienia w szczególności w przypadku rozbieżności między przepisami krajowymi, jeśli mogą one naruszać podstawowe swobody i wywierać w ten sposób bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego lub prowadzić do powstania zakłóceń konkurencji (zob. wyrok *Vodafone i in.*, C-58/08, EU:C:2010:321, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 27 Powołanie się na to postanowienie jest również możliwe w celu zapobieżenia takim przeszkodom w wymianie handlowej wynikającym z niejednorodnej ewolucji uregulowań krajowych. Jednakże wystąpienie tego rodzaju przeszkód musi być prawdopodobne, a przyjęte środki winny mieć na celu zapobieganie im (wyroki: Niemcy/Parlament i Rada, C-380/03, EU:C:2006:772, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo; a także Vodafone i in., C-58/08, EU:C:2010:321, pkt 33).
- 28 W tym względzie wnoszący odwołanie błędnie podnieśli, że wskazania zawarte w preambule owego rozporządzenia nie wystarczają, by uzasadnić oparcie się na art. 95 WE, i że Sąd nie mógł uwzględnić wskazań przedstawionych przez Komisję w toku postępowania spornego.
- 29 Uzasadnienie aktów o zasięgu ogólnym może się bowiem ograniczać do wskazania: po pierwsze – całościowej sytuacji, która doprowadziła do jego przyjęcia – i po drugie – ogólnych celów, które zamierza się osiągnąć (zob. wyrok AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo). W związku z powyższym prawodawcy Unii nie można zarzucać, że w motywach 4–7 rozporządzenia podstawowego wskazał on jedynie w ogólny sposób rozbieżności pomiędzy przepisami krajowymi regulującymi wprowadzanie do obrotu produktów z fok i wynikające z tego zakłócenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, co uzasadniało oparcie się na art. 95 WE. W szczególności, wbrew twierdzeniu wnoszących odwołanie, prawodawca Unii nie był zobowiązany do wskazania w samym brzmieniu preambuły rozporządzenia podstawowego państw członkowskich, których regulacje krajowe stanowiły genezę owego aktu.
- 30 Uzasadnienie rozporządzenia podstawowego jest jako takie wystarczające, w związku z czym nie można zarzucić Sądowi, że w ramach przeprowadzonego przez siebie badania wziął on pod uwagę w pkt 50 zaskarżonego wyroku dodatkowe informacje dotyczące sytuacji ustawodawstwa państw członkowskich prowadzącej do przyjęcia owego rozporządzenia, przedstawione przez Komisję w toku postępowania spornego, jako że informacje te jedynie precyzują uzasadnienie rozporządzenia podstawowego zgodnie z orzecznictwem Trybunału. W ramach badania wyboru art. 95 WE jako podstawy prawnej owo orzecznictwo uwzględnia bowiem tego rodzaju doprecyzowania uzasadnienia rozpatrywanego aktu przedstawione w toku postępowania spornego [zob. w szczególności wyroki British American Tobacco (Investments) i Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, pkt 68, 70, 73; Zjednoczone Królestwo/Parlament i Rada, C-217/04, EU:C:2006:279, pkt 61; a także Niemcy/Parlament i Rada, C-380/03, EU:C:2006:772, pkt 46, 47].
- 31 Na podstawie informacji wynikających zarówno z uzasadnienia rozporządzenia podstawowego, jak również z doprecyzowań przedstawionych przez Komisję, niezakwestionowanych przed Trybunałem przez wnoszących odwołanie, Sąd mógł stwierdzić w pkt 36–40 i 50 zaskarżonego wyroku, nie popełniając w tym względzie błędu co do prawa, że w chwili przyjęcia rozporządzenia podstawowego istniały różnice pomiędzy przepisami krajowymi regulującymi handel produktami z fok, które to różnice mogły stanowić przeszkodę w swobodnym przepływie towarów.
- 32 W związku z powyższym Sąd zgodnie z prawem stwierdził w pkt 58 zaskarżonego wyroku, że owe różnice mogły uzasadnić interwencję prawodawcy Unii na podstawie art. 95 WE.
- 33 W tych okolicznościach należy oddalić w całości część pierwszą zarzutu pierwszego jako bezzasadną.

W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

- 34 Wnoszący odwołanie podnieśli, że Sąd dopuścił się błędu co do prawa, w pkt 56 zaskarżonego wyroku opierając się na stwierdzeniu, że wymiana handlowa między państwami członkowskimi w zakresie dotyczącym produktów z fok oraz produktów podobnych z pewnością nie jest znikoma. Tymczasem można wątpić w to, że wymiana handlowa tymi produktami ma charakter inny niż znikomy. Ponadto

wnoszący odwołanie podnieśli, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału prawodawca Unii może oprzeć się na art. 95 WE jedynie wówczas, gdy wymiana handlowa w zakresie rozpatrywanych produktów jest stosunkowo znacząca, co tym bardziej nie ma miejsca w przypadku produktów pochodzących z fok.

- 35 Komisja i Parlament podniosły, że druga część zarzutu pierwszego jest niedopuszczalna, a w każdym wypadku jest bezzasadna.

Ocena Trybunału

– W przedmiocie dopuszczalności

- 36 Jak wskazały Komisja i Parlament, stwierdzenie Sądu wskazane w pkt 56 zaskarżonego wyroku, dotyczące nieznikomego charakteru wymiany handlowej w zakresie produktów z fok i podobnych produktów między państwami członkowskimi, nie mieści się w kompetencji Trybunału w ramach odwołania.

- 37 Zgodnie z art. 256 ust. 1 TFUE oraz z art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie ogranicza się do kwestii prawnych. Wyłącznie Sąd jest w związku z tym właściwy w zakresie ustalenia i dokonania oceny okoliczności faktycznych oraz w zakresie oceny dowodów, z wyjątkiem przypadków przeinaczenia tych okoliczności faktycznych i tych dowodów (wyrok Ryanair/Komisja, C-287/12 P, EU:C:2013:395, pkt 78 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 38 Wnoszący odwołanie nie podnieśli zarzutu jakiegokolwiek przeinaczenia, w związku z czym należy odrzucić jako niedopuszczalną drugą część zarzutu pierwszego w zakresie, w jakim dotyczy stwierdzenia Sądu odnoszącego się do nieznikomego charakteru wymiany handlowej między państwami członkowskimi.

– Co do istoty

- 39 Należy wskazać, że z samego brzmienia art. 95 WE nie wynika, by prawodawca Unii mógł oprzeć się na tym artykule jedynie wówczas, gdy wymiana handlowa danymi produktami jest stosunkowo znacząca.

- 40 Ponadto o ile w niektórych sprawach Trybunał zakwalifikował wymianę handlową na danych rynkach jako stosunkowo znaczącą (zob. wyroki: Arnold André, C-434/02, EU:C:2004:800, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo; Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, pkt 38; a także Niemcy/Parlament i Rada, C-380/03, EU:C:2006:772, pkt 53), o tyle nie ustanowił on w żadnym razie kryterium prawnego, wedle którego środki podjęte na podstawie art. 95 WE są ograniczone jedynie do rynków produktów, na których wymiana handlowa jest stosunkowo znacząca.

- 41 W niniejszej sprawie Sąd stwierdził w pkt 39, 40 i 56 zaskarżonego wyroku, opierając się na względach odnoszących się do rynków produktów z fok i innych produktów, które mogą zostać z nimi pomyłone, że różnice istniejące pomiędzy przepisami krajowymi dotyczącymi handlu produktami z fok mogą powodować zaburzenia rynku wewnętrznego tymi produktami. W związku z tym Sąd zgodnie z prawem stwierdził w pkt 58 zaskarżonego wyroku – bez konieczności weryfikowania celem uzasadnienia oparcia się na art. 95 WE, czy wymiana handlowa rozpatrywanymi produktami jest stosunkowo znacząca – że owe różnice umożliwiają podjęcie środków na podstawie owego artykułu.

- 42 W konsekwencji należy w części odrzucić drugą część zarzutu pierwszego jako niedopuszczalną, a w części oddalić ją jako bezzasadną.

W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego

Argumentacja stron

- 43 Wnoszący odwołanie zarzucają Sądowi dopuszczenie się błędu co do prawa poprzez stwierdzenie w pkt 105 zaskarżonego wyroku, że należało odwołać się jedynie do postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”), a nie do postanowień europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”). Zdaniem wnoszących odwołanie z art. 6 ust. 3 TUE oraz z art. 52 ust. 3 i art. 53 karty wynika w szczególności, że prawa zagwarantowane przez EKPC powinny być należycie zagwarantowane przy stosowaniu traktatów jako zasady ogólne prawa i że postanowienia EKPC powinny przeważać, jeżeli udzielają szerszej ochrony niż karta.
- 44 Komisja, Parlament i Rada nie zgadzają się z argumentacją wnoszących odwołanie.

Ocena Trybunału

- 45 Należy przypomnieć, że jakkolwiek zgodnie z art. 6 ust. 3 TUE prawa podstawowe chronione na mocy EKPC są częścią prawa Unii jako jego zasady ogólne i jakkolwiek art. 52 ust. 3 karty nakazuje prawom chronionym na mocy tej karty odpowiadającym prawom chronionym na mocy EKPC przypisywać takie samo znaczenie i takie same skutki, jakie mają prawa ujęte we wspomnianej konwencji, to jednak konwencja ta, do czasu przystąpienia do niej Unii, nie stanowi aktu prawnego formalnie obowiązującego w porządku prawnym Unii (zob. wyroki: Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, pkt 44; Schindler Holding i in./Komisja, C-501/11 P, EU:C:2013:522, pkt 32; a także Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 41).
- 46 W związku z tym Sąd prawidłowo orzekł w pkt 105 zaskarżonego wyroku, że art. 17, 7, 10 i 11 karty zapewniają w prawie Unii ochronę wynikającą z postanowień EKPC powołanych przez wnoszących odwołanie i że w niniejszej sprawie należy przeprowadzić badanie ważności rozporządzenia podstawowego wyłącznie na podstawie praw podstawowych zagwarantowanych w karcie (zob. podobnie wyroki: Otis i in., C-199/11, EU:C:2012:684, pkt 47; Ziegler/Komisja, C-439/11 P, EU:C:2013:513, pkt 126 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 47 Należy w każdym razie stwierdzić, że w ramach pierwszej części zarzutu drugiego wnoszący odwołanie ograniczyli się do zarzucenia Sądowi, iż odwołał się jedynie do postanowień karty, a nie do postanowień EKPC, nie precyzując jednocześnie, na czym dokładnie miał polegać jego błąd co do prawa przy badaniu ważności rozporządzenia podstawowego w świetle praw podstawowych, który mógłby skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku.
- 48 W konsekwencji należy oddalić pierwszą część zarzutu drugiego.

W przedmiocie drugiej i trzeciej części zarzutu drugiego

Argumentacja stron

- 49 W drugiej części zarzutu drugiego wnoszący odwołanie podnieśli, że Sąd dopuścił się błędu co do prawa poprzez orzeczenie, że prawo własności nie może być rozszerzone na ochronę zwykłych interesów o charakterze handlowym. Ich zdaniem zakaz wprowadzania do obrotu produktów z fok w Unii narusza ich prawo handlowego wykorzystywania tych produktów. W tym względzie Trybunał orzekł już, że zakaz sprzedaży i wprowadzania na rynek Unii suplementów żywnościowych może ograniczyć swobodę prowadzenia działalności zawodowej przez producentów tych wyrobów. Wedle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w szczególności wyroku Malik/Zjednoczone

Królestwo (skarga nr 23780/08, z dnia 13 marca 2012 r.), interesy gospodarcze związane z przedsiębiorstwem stanowią „mienię” w rozumieniu art. 1 protokołu nr 1 do EKPC i w związku z tym są objęte ochroną prawa własności.

- 50 W trzeciej części owego zarzutu wnoszący odwołanie zarzucili Sądowi, że stwierdził on w pkt 112 zaskarżonego wyroku, iż DRIP nie ma wiążącego charakteru, i że zaniechał zbadania, czy instytucje Unii uzyskały, przed przyjęciem rozporządzenia podstawowego, wcześniejsze pozwolenie wnoszących odwołanie zgodnie z art. 19 tej deklaracji. O ile bowiem deklaracja ta nie ma jako taka wiążącego statusu prawnego, o tyle Unia uznała w motywie 14 rozporządzenia podstawowego obowiązek stosowania się w dobrej wierze do postanowień DRIP. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Unia nie może uchylić się od zasad, które ustanowiła w zastosowaniu tej deklaracji (wyrok NTN Toyo Bearing i in./Rada, 113/77, EU:C:1979:91, pkt 21). Ponadto z rezolucji Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego opublikowanej w 2012 r. wynika, że art. 19 DRIP określa zasadę prawa międzynarodowego zwyczajowego, którą Unia ma obowiązek szanować przy wykonywaniu swych uprawnień.
- 51 Parlament podniósł, że trzecia część zarzutu drugiego jest niedopuszczalna w całości z tego względu, że wnoszący odwołanie nie określili popełnionego przez Sąd błędu co do prawa w sposób wystarczająco precyzyjny w rozumieniu art. 169 ust. 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem. W szczególności odwołanie nie pozwala na ustalenie, czy wnoszący odwołanie krytykują badanie, czy też brak badania środków podniesionych przed Sądem, i z jakich względów należy przypisać art. 19 DRIP charakter wiążący. Zdaniem Komisji i Parlamentu części druga i trzecia tego zarzutu są przynajmniej częściowo niedopuszczalne, ponieważ wnoszący odwołanie nie podnieśli przed Sądem ani ewentualnego naruszenia swobody przedsiębiorczości, ani naruszenia zasady zwyczajowego prawa międzynarodowego.
- 52 Komisja, Parlament i Rada uważają, że druga i trzecia część zarzutu drugiego są w każdym wypadku bezzasadne.

Ocena Trybunału

– W przedmiocie dopuszczalności drugiej i trzeciej części zarzutu drugiego

- 53 W zakresie dotyczącym zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Parlament w odniesieniu do trzeciej części zarzutu drugiego w całości należy przypomnieć, że z art. 256 ust. 1 akapit drugi TFUE, z art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz z art. 168 § 1 lit. d) i art. 169 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem wynika, iż odwołanie musi dokładnie wskazywać zakwestionowane części orzeczenia, którego uchylenie ma na celu, oraz zawierać argumenty prawne, które szczegółowo uzasadniają to żądanie, pod rygorem niedopuszczalności odwołania lub danego zarzutu (zob. podobnie wyroki: Schindler Holding i in./Komisja, C-501/11 P, EU:C:2013:522, pkt 43; Ezz i in./Rada, C-220/14 P, EU:C:2015:147, pkt 111 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 54 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że w trzeciej części zarzutu drugiego wnoszący odwołanie odnoszą się do konkretnego punktu zaskarżonego wyroku. W tym względzie, wedle wnoszących odwołanie, powołany błąd co do prawa polega na nieuwzględnieniu wiążącego charakteru wymogu uzyskania pozwolenia wskazanego w art. 19 DRIP, który wynika zarówno z motywu 14 rozporządzenia podstawowego, jak i z zasady zwyczajowego prawa międzynarodowego.
- 55 W tych okolicznościach należy oddalić przedstawiony przez Parlament zarzut niedopuszczalności w odniesieniu do trzeciej części zarzutu drugiego w całości.

56 Co się tyczy zarzutów częściowej niedopuszczalności podniesionych przez Komisję i Parlament, z akt sprawy wynika, że wnoszący odwołanie nie podnieśli przed Sądem ani ewentualnego naruszenia swobody przedsiębiorczości ustanowionej w art. 16 karty, ani naruszenia zasady zwyczajowego prawa międzynarodowego wynikającej z art. 19 DRIP.

57 Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem umożliwienie stronie podniesienia po raz pierwszy przed Trybunałem zarzutu, którego nie podniosła przed Sądem, byłoby równoznaczne z umożliwieniem jej wniesienia do Trybunału, którego kompetencje w postępowaniu odwoławczym są ograniczone, sprawy o szerszym zakresie niż sprawa rozpoznawana przez Sąd (wyrok Nexans i Nexans France/Komisja, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).

58 W związku z tym należy odrzucić drugą część zarzutu drugiego jako niedopuszczalną w zakresie, w jakim dotyczy swobody przedsiębiorczości. Należy również odrzucić trzecią część zarzutu drugiego jako niedopuszczalną w zakresie, w jakim dotyczy naruszenia zasady zwyczajowego prawa międzynarodowego.

– Co do istoty części drugiej zarzutu drugiego

59 Wnoszący odwołanie podnoszą zasadniczo, że rozporządzenie podstawowe narusza ich prawo własności, ponieważ zakaz wprowadzania do obrotu produktów z fok wpływa na ich prawo handlowego wykorzystywania tych produktów w Unii.

60 Należy w tym względzie wskazać, że ochrona prawa własności zagwarantowana przez art. 17 karty nie dotyczy interesów czy oczekiwań handlowych, których niepewny charakter należy do samej istoty działalności gospodarczej, lecz praw o charakterze majątkowym, z których w porządku prawnym wynika ustalona sytuacja prawna, pozwalająca podmiotowi tych praw na samodzielne korzystanie z nich we własnym interesie (zob. wyrok Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Podobnie z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 1 protokołu nr 1 do EKPC wynika, że zgodnie z art. 52 ust. 3 karty należy wziąć pod uwagę, że przyszłe dochody mogą być uznane za „mienie” chronione na mocy tego artykułu jedynie wówczas, gdy zostały już zarobione, są przedmiotem pewnej wiarygodności lub jeżeli wystąpiły szczególne okoliczności mogące wzbudzić u zainteresowanego uzasadnione oczekiwania co do uzyskania wartości stanowiącej własność (zob. w szczególności: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: Anheuser-Busch/Portugalia, nr 73049/01, z dnia 11 stycznia 2007 r., § 64 i 65; ww. wyrok Malik/Zjednoczone Królestwo, § 93).

62 Tymczasem wnoszący odwołanie podnieśli przed sądami Unii jedynie zwykłą możliwość wprowadzenia do obrotu produktów z fok w Unii, bez wskazania tego rodzaju okoliczności.

63 W konsekwencji należy w części odrzucić drugą część zarzutu drugiego jako niedopuszczalną, a w części oddalić ją jako bezzasadną.

– Co do istoty trzeciej części zarzutu drugiego

64 Co się tyczy art. 19 DRIP, jako że przepis ten nie ma jako taki charakteru prawnie wiążącego, co uznali wnoszący odwołanie, wystarczy stwierdzić, że motyw 14 rozporządzenia podstawowego także nie ma skutku wiążącego w zakresie dotyczącym wskazanego w tym przepisie obowiązku konsultacji i współpracy celem uzyskania pozwolenia społeczności Eskimosów.

- 65 Z brzmienia owego motywu wynika bowiem, że aby nie ucierpiały podstawowe interesy gospodarcze i społeczne społeczności Eskimosów polujących na fok na własne potrzeby, należy zezwolić na wprowadzanie do obrotu produktów z fok będących owocem tradycyjnych polowań prowadzonych przez te społeczności celem ich utrzymania.
- 66 W związku z tym, że tego rodzaju zezwolenie zostało przewidziane w art. 3 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, należy stwierdzić, że odwołując się do uznania przez DRIP owych polowań za nieodłączną część kultury i tożsamości członków społeczności Eskimosów, ów motyw 14 stanowi jedynie uzasadnienie wynikającego z owego rozporządzenia odstępstwa od zakazu wprowadzania do obrotu produktów z fok.
- 67 Z brzmienia motywu 14 owego rozporządzenia nie można natomiast wywieść prawnie wiążącego obowiązku zastosowania się do art. 19 DRIP, który to przepis nie został ponadto wskazany w owym motywie.
- 68 W konsekwencji należy w części odrzucić trzecią część zarzutu drugiego jako niedopuszczalną, a w części oddalić ją jako bezzasadną.
- 69 Z całości powyższych rozważań wynika, że odwołanie należy w części oddalić jako bezzasadne, a w części odrzucić jako niedopuszczalne.

W przedmiocie kosztów

- 70 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach.
- 71 Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Jeżeli interwenient w pierwszej instancji, który nie wniósł odwołania, brał udział w postępowaniu przed Trybunałem, Trybunał może na podstawie art. 184 § 4 regulaminu postanowić, że pokryje on własne koszty. W myśl art. 140 § 1 regulaminu postępowania, mającego także zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie jego art. 184 § 1, państwa członkowskie i instytucje interweniujące w sprawie pokrywają własne koszty.
- 72 Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania, zaś ci ostatni przegrali sprawę, należy obciążyć ich, poza ich własnymi kosztami, także kosztami poniesionymi przez Komisję.
- 73 Parlament i Rada, jako interwenienci w postępowaniu przed Sądem, pokrywają własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, Jaypootie Moesiesie, Allen Kooneeliusie, Toomasie Newkingnak, David Kuptana, Karliin Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products, Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs, Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), Johannes Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William E. Scott & Son, Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi oraz Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd pokrywają własne koszty oraz koszty poniesione przez Komisję Europejską.

3) Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej pokrywają własne koszty.

Podpisy